

megfogalmazott: „Nem kell komolyan venni a leírtakat – halálosan komolyan kell venni a leírtakat”. A karmester helyében feltétlenül keresnék lehetőséget arra, hogy szerepelhessen a repertoáron néhány olyan „avantgárd” darab, amelyben előfordulnak szokatlan játékmódok; az általuk nyert többlet-tudás, a hangszerük lehetőségeinek alaposabb megismerése-kiaknázása minden bizonnyal megtérülne a későbbi munka folyamán (konkrétan azokra a zenekari „etűdökre” is gondolnék, amelyek annak idején Sándor János karmester felkérésére készültek a Győri Filharmonikus Zenekarnak).

Az Oboaverseny zeneakadémiai diplomamunkája volt Hidas Frigyesnek. Utóbb úgy tűnik, meglett a haszna annak, hogy a szakmai felkészültségről történeti műfajokban kellett számot adni; így keletkeztek a 20. századi magyar versenymű-irodalom olyan

darabjai, amelyek, lám, dacolnak a múlt idővel, s beépültek a szólisták repertoárjába. Az Olasz szimfóniában is helyet kapott a szerzőjére oly jellemző tündérezene. Ebben az előadásban az volt az érzésünk, hogy maga Puck is jelen van, ráadásul, tükörrebben. Kevésbé költőien: a hegedűszólamok bizony nem mindig voltak egységesek. S ha a tény aligha dicséretes, annál inkább az a szándék (amely néha apró egyenetlenkedésekhez vezetett): minden játékos megformálja szólamát, aprólékosan berendezzi – s ha valamelyikük markánsabb kontúrokat rajzol, pillanatnyi „heterofónia” az eredmény. De ezért bőségesen kárpótol az az aktív jelenlét, amit nem lehet „elhatarozni”, csupáncsak megélni: valóban örömmel lelték a szép muzsikákban (az érzékeny brácsaszólam megbecsülte a neki jutó dallamokat, mindig a megfelelő intenzitással vette ki részét az összhangzásból – a

csellószólam viszont néha elfeledkezett arról, hogy fundamentum-funkcióját épp akkor tölti be a legjobban, ha állandóan figyeli a dallamjátszó hangszerek szólamait, tehát, amikor közös artikulációval segíti a világos formálást).

A „családi hangverseny” úgy is értelmezhető, hogy a műsor egyaránt szól a különböző korosztályokhoz – s nem hallgatható el a már-már pironkodásra készített zsebbarrát jegyár sem (a Magyar Szimfonikus Körkép sorozat négy estjén a legolcsóbb jegy is meghaladta a mostani hangverseny legmagasabb árát). Szerencsére, sokan tudták, hogy ezúttal nem aktuális az „olcsó húsnak híg a leve” megfigyelés!

Ilyen koncertek után nincs kellemetlenkedő tolokodás a ruhatárnál, észreveszik egymást a hallgatók, s általában, mindenki pihentebben távozik, mint ahogyan érkezett.

Fittler Katalin

KÖNYV

... sine nomine...

Évkönyv, mint izgalmas olvasmány? Furcsa, de lehet! Kétségkívül ebbe a rendhagyó műfajba tartozik az MTA Zenetudományi Intézet „Dohnányi Évkönyv” sorozata. A Dohnányi Ernő Archívum 2001. évi alapítása óta minden évben önálló kötet tájékoztat a hazai és külföldi Dohnányi-kutatások eredményéről. Méltán lehet büszke erre a kiadványsorozat valamennyi közreműködője, hiszen ez párját ritkító intenzitás (és eredményesség) a hazai zenei publikációk terén (korántsem csupán leszűkítve az életműkutatások területére).

Az évkönyv-sorozat első négy kötetének címében a tanulmányok keletkezésének évszáma szerepelt, a mostani, ötödiktől kezdve a címlapon kettős évszám szerepel, feltüntetve a munkálatok idején túl a megjelenés évét is.

A közelműltban megjelent Dohnányi Évkönyv 2006/7 anyaga – az előzőkhöz hasonlóan – gazdag. Dohnányi szerteágazó munkássága lehetővé teszi, hogy speciális nézőpontokból a magyar zenei élet kisebb-nagyobb szeletét is áttekinthessük.

Az íráskor műfaja, a témaválasztásból adódóan, különböző. Az új könyv bestseller-jelöltje kétségkívül Molnár Szabolcs nevéhez fűződik: Fischer Annie győzelme az 1933-as Liszt-versenyen (a korabeli sajtó tükrében). E kétségkívül tanulságos áttekintés itteni megjelenése azzal indokolható, hogy Dohnányi – aki egyben Fischer Annie zene-

akadémiai tanára volt – töltötte be a nemzetközi zsűri elnöki tisztét.

Korántsem tűnik hasonlóképp izgalmasnak Sávoly Tamás adatfeldolgozásának folytatásokban megjelenő eredménye: Dohnányi Ernő működése a Magyar Rádióban a Rádióélet című hetilap alapján. Kötetünkben a IV. rész az 1934 és '36 közötti időszakkal számol el.

Az összeállításnak (mely a tételes időrendi felsorolás után Sz. Farkas Márta szerkesztő áttekinthető táblázatait tartalmazza, majd Dohnányi Ernővel kapcsolatos cikkeket, írásokat a Rádióéletből) mintegy függelékeként Dohnányi-fényképeket látunk. Ezek közül az utolsóelőtti karosszékekben ábrázolja Dohnányit, s az 1936-os felvétel jobb sarkában (kinagyított) levelezőkártyán ott szerepel Dohnányi ars poetica értékű mondata: A rádió legszebb hivatása a nevelés, legkellemesebb hivatása a szórakozás.

Ezt olvasva, varázsütésre megváltozik az olvasó: nemcsak adatok kásahegyén rágja át magát, hanem információként kezelve azokat, elkezd „tájékozódni”.

Nevelés és szórakoztatás kettőse szerepelt tehát „a rádiós Dohnányi” programjában. Hirtelen sokdimenzióssá válik a kép: nemcsak a mi rádiók hallgatóit! Hiszen a rádió műsorcsere-lehetőségeinek kihasználásával eljuttatta a Rádió együtteseinek híret a nagyvilágba. Sávoly összeállítása kizárólag Dohnányira vonatkozik (valamennyi minőségében, tehát a szerzőre, a karmesterre és a zongoraművészre, ez utóbbira verseny-

művek magánszólamának előadójaként, kamarapartnerként vagy szólistaként) – mégis, az előadók feltüntetésekor szép számmal látjuk feltüntetve a Rádiózenekar megannyi formációját.

Ámulhatunk, milyen gyakran hallhatták a külföldi rádióadások hallgatói Dohnányit játszani, akár csak a Rádiózenekart! Az 1934-es évet tekintve, januárban Daventry (Anglia), februárjában Königsberg Heilsberg (Németország), áprilisban Bécs és Köln, júniusban Bécs, London és Kalundborg, júliusban Berlin, Bécs. 1935-ben Luxemburg, Moravská Ostrava adáskörzetében szóltak Dohnányi-művek a Rádiózenekar előadásában, 1936-ban megismerheti a külföld a rádió szalonzenekarának játékát is, a párizsi rádióban Állami Rádió Zenekar néven szerepel a magyar-francia est közreműködőjeként, s hamarosan Kassa és a Deutschlandsender következik...

Produkciók, mint PR – a megismerés lehetősége munka, teljesítmény alapján. Hatásos propaganda...

A Dohnányi munkásságáról szóló kimutatás megannyi érdekes, másodlagos információ is kínál. Hasonlóképp a Rádióéletből (Dohnányival kapcsolatosan gyűjtött) cikkek, írások.

Tanulságos lehet napjaink vezetői, muzikusai, egyáltalán: elkötelezett kultúra-terjesztői számára a Dohnányi Évkönyvnek ez az első pillanatra adatgyűjteménynek tekinthető fejezete is. És megannyi szempontból, a többi is.